

F. E. Loosjes, *Voorzitter*
 D. Dresden, *Secretaris*
 G. S. van Marle }
 E. Th. G. Elton } *Leden*
 C. de Jong }

De heer DE JONG is door drukke bezigheden verhinderd aanwezig te zijn, zodat de Voorzitter hem hier niet in het Bestuur welkom kan heten. Na een woord van dank aan de heer J. W. HERINGA voor zijn langdurige en voortreffelijke secretariaatsperiode, stelt de Voorzitter het volgende punt aan de orde.

Het Bestuur stelt er prijs op enkele conclusies van de vorige vergadering te laten vastleggen. Daarbij wordt bedoeld op het te volgen beleid betreffende de keuze van onderwerpen, welke niet direct op het gebied van de toegepaste Entomologie liggen, b.v. aaltjes, ratten, vira, etc. De desbetreffende passage van het verslag wordt door de Voorzitter voorgelegd aan de vergadering, waarna deze zich ermede accoord verklaart. De strekking van het besluit komt hierop neer, dat men het erover eens is dat als regel geen onderwerpen buiten de eigenlijke toegepaste Entomologie behandeld dienen te worden, doch dat er geen enkel bezwaar tegen bestaat nu en dan één of meer voordrachten over verwante gebieden op te nemen, in het bijzonder wanneer de aard der problemen en de methodiek van onderzoek veel overeenkomst vertonen met het eigen gebied.

Vervolgens geeft de Voorzitter het woord aan de gastheer van deze dag: Prof. Dr. J. de Wilde, die een voordracht houdt over: „De taak van het Laboratorium voor Entomologie van de Landbouwhogeschool, vroeger en nu”.

Hierna wordt een korte voordracht gehouden door de heren:

R. H. Cobben: „Enkele aspecten van het Cicaden-vraagstuk”.

G. L. van Eynhoven: „Moderne inzichten in de systematiek van het genus *Bryobia* (Acar.)”¹⁾.

L. Mook: „Fysiologische werking van de fotoperiode bij de Coloradokever”.

Na de lunch wordt een rondgang gemaakt door het laboratorium, waarbij zeer goed verzorgde en duidelijke demonstraties worden geboden, terwijl ruime gelegenheid wordt gegeven voor het stellen van vragen aan de verschillende medewerkers.

Tegen het einde van de middag sluit de Voorzitter met een woord van dank deze geslaagde bijeenkomst.

¹⁾ Inmiddels gepubliceerd in *Ent. Ber.* 16: 20—21, 1.II.1956.

Verslag der 31e Vergadering van de Afdeling voor Toegepaste Entomologie

door

D. DRESDEN, Secretaris der Afdeling

Te Amsterdam, op dinsdag 21 januari 1956, in het Laboratorium voor de Gezondheidsleer, werd deze 31e bijeenkomst van de Afdeling voor Toegepaste Entomologie gehouden.

Voorzitter was Dr. F. E. LOOSJES. Aanwezig waren 35 leden en 8 introducés.

De Voorzitter opent de vergadering met een woord van welkom tot de aanwezigen, en geeft daarna de eerste spreker, de heer H. Kraan, gelegenheid tot het houden van zijn voordracht: „De malariabestrijding in Noord-Holland gedurende en na de epidemie van 1946—'48”. De heer KRAAN verstrekke de volgende samenvatting van zijn voordracht:

De malaria in Noord-Holland was een typische seizoensmalaria met verreweg het grootste aantal gevallen in de maanden april tot augustus. Zij werd veroorzaakt door *Plasmodium vivax*. Hiervan bestaan een drietal groepen stammen, die zich o.a. onderscheiden door de lengte van het incubatiestadium. Dat van de Hollandse stam is 8 à 9 maanden, zoals proefondervindelijk werd bewezen door SCHÜFFNER en zijn medewerkers in 1929.

Er zijn in Nederland een viertal *Anopheles*-soorten, die als vector zouden kunnen fungeren. Van twee hiervan is over 't algemeen het aantal te klein, terwijl een derde soort in de tijd dat zij de malaria zou moeten overbrengen, dus van augustus tot november, reeds overwintert en niet meer steekt. De vierde soort, n.l. *Anopheles maculipennis* (= *labranchiae*) *atroparvus* begint weliswaar in die tijd ook reeds te semi-hiberner, doch daarbij blijft zij af en toe steken en brengt dientengevolge de malaria over, als zij haar schuilplaats heeft in woningen, waarin „gezonde” plasmodiadragers wonen.

Deze woningen werden opgespoord met behulp van miltonderzoek van schoolkinderen en door gebruik van formulieren voor navrage van malariagevallen. Door ze dan te spuiten met DDT vóórdát de muggen daar gingen overwinteren werden ze muggen-vrij gehouden gedurende het seizoen van *Anopheles*-infectie.

Dientengevolge verdween de malaria in een paar jaar uit de behandelde gemeenten. Het aantal door artsen vastgestelde malariagevallen bedroeg in de jaren 1943—1952 ruim 15.000; door de hierboven omschreven „exploratie” werden er nog ca. 30.000 bij gevonden. Daarvan waren 450 (1%) overzee (vnl. in Indië) geïnfecteerd. In 't geheel zijn in de provincie Noord-Holland, behalve Amsterdam, ongeveer 2,7% der bestaande woningen gespoten; terwijl maximaal in een stad met veel malaria in één jaar niet meer dan 19% der woningen gespoten werd. Hoewel met deze selectieve bespuitingen de malaria verdween, bleven er nog te veel *Anopheles* in de gemeenten over.

Teneinde dit aantal te reduceren en zo malariabesmetting te voorkomen, werden in 1947 in Oostzaan en in 1948 en 1949 op Marken proeven genomen met de bespuiting van alle gebouwen met DDT. De resultaten waren zeer goed, de kosten echter te hoog. Derhalve werden in volgende jaren alleen de varkensstallen in gemeenten met veel malaria, zoals Amsterdam, de Zaanstreek, Alkmaar en Den Helder, met DDT gespoten. Daarnaast werden ook de huizen gespoten, waarin de laatste 3 jaren nog malaria was voorgekomen. Het resultaat was, wat de *Anopheles* betreft, hetzelfde als in Oostzaan en op Marken: een paar jaren geen *Anopheles* meer in huizen en stallen. Vliegen en andere insecten in huizen werden op deze manier echter niet bestreden, hetgeen wel het geval was met de behandeling van alle gebouwen, hoewel dit resultaat ook slechts één jaar duurde.

De preventie van malaria is echter niet geheel afdoende geweest, omdat er de laatste jaren wel enige gevallen van malaria zijn voorgekomen bij inwoners van gemeenten met weinig muggen, zoals Bennebroek, Heemstede, Haarlem, Bussum, Oostzaan en Den Helder. De meeste van deze gevallen waren gevolgen van be-

smettingen overzee, doch daarnaast kwamen enkele autochthone gevallen voor, die waarschijnlijk waren veroorzaakt, doordat de plaatselijke vector zich had besmet aan een „gezonde” parasietendrager, die zelf in Korea, Nieuw-Guinea of Indonesië was geïnfecteerd.

Werd aanvankelijk gespoten met verfspuiten en gecomprimeerde lucht, later werden speciale insecticide-sputen aangeschaft met ca. 11 l. inhoud en een spuitpistool, dat een vlakke straal geeft en snel af te sluiten is.

Hoewel de malaria werd bestreden met een 5% DDT-oplossing in kerosine, werd later overgegaan op 3% DDT en 0,3% coumaronhars in kerosine. Het laatstgenoemde preparaat gaf een grotere sterfte der muggen en had een langere nawerking.

Na een discussie over deze voordracht krijgt de heer D. Swierstra het woord. Hij geeft een overzicht van de tegenwoordige stand van „Het runderhorzelprobleem in ons land”. In het kort worden achtereenvolgens besproken: de biologie van de runderhorzel, de moeilijkheden van waarneming, de schade en vooral de bestrijding van deze dieren. Demonstraties van enkele preparaten en van voorbeelden van de schade illustreren deze interessante voordracht.

De volgende spreker, de heer L. G. E. Kalshoven, geeft een uiteenzetting over: „Plagen van de ringelrups bij de iepbomen in Amsterdam”. Deze voordracht over het plaatselijke optreden in de oude binnenstad gedurende een aantal jaren, wordt geïllustreerd met duidelijke lantaarnplaatjes.

De heer C. DE JONG geeft na de middagpauze een korte inleiding tot een tweetal (militair-) medische films: „Mijten als ziekte-overbrengers”. Het betreft de ziekten, overgebracht door mijten van het geslacht *Trombicula*, zgn. fluweelmijten of chiggers. Een samenvatting hiervan wordt gegeven in een apart artikel in dit nummer der *Entomologische Berichten*.

Als laatste spreker krijgt de heer H. H. J. Keidel het woord, die als gastspreker een tweetal Z.-Afrikaanse kleurenfilms inleidt betreffende de „Bestrijding van *Glossina's* in Afrika”. Het was voor velen van de aanwezigen interessant te zien, wat de symptomen zijn van de nagana bij het vee, welke ziekte door *Glossina's* wordt overgebracht. De film geeft een goed beeld van de moeilijkheden die bij de bestrijding in een zo groot areaal overwonnen moeten worden.

Het is gebleken, dat deze dag, die voornamelijk was gewijd aan medische en veterinaire entomologie, bij de aanwezigen zeer in de smaak is gevallen. Het was ook reeds vrij lang geleden, dat soortgelijke onderwerpen in de Afdeling op het programma hebben gestaan.

De Voorzitter brengt een woord van dank aan Prof. Dr. CH. RUYS en de Wethouder van Onderwijs der Gemeente Amsterdam voor de verleende gastvrijheid in het Laboratorium. Na ook de sprekers te hebben bedankt, sluit hij de vergadering.

Utrecht, Koningslaan 80.

Verslag der 32e vergadering van de Afdeling voor Toegepaste Entomologie

door

D. DRESDEN, Secretaris der Afdeling

Deze bijeenkomst werd benut voor een excursie naar Midden-Limburg op